

конкуреноспроможності на внутрішньому та зовнішньому фінансових ринках, посилення взаємодії банків із реальним сектором економіки України.

Список літератури:

1. <http://news.finance.ua/ru/orgtrg/~2/1/341/117972>
2. Світова криза: голова Світового банку попередив, що найгірше попереду. – <http://www.unian.net/ukr/news/news-232894>.
3. <http://www.confcontact.com>
4. <http://news.liga.net/ukr/news/NU086389.html>

Зоряна МИЛЯНИК

студентка економічного факультету

Львівський національний університет імені І.Франка

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Жмурко Н. В.

**ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНОЮ БАЗОЮ
БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ**

Несприятливі макроекономічні тенденції сьогодення з одночасним негативним емоційним фоном в Україні створюють проблеми управління ресурсною базою банківської системи. Таким чином, перехід до гнучкого обмінного курсу гривні лише в період 2014 рр. зумовив девальвацію національної валюти України, яка оновила історичні рекорди 2008-2009 рр. і перевищила 100%.

Ресурсна база вітчизняних банків для здійснення активних операцій на початок 2015 р. за рахунок такої девальвації гривні зросла на 3,03% (табл. 1). Водночас капітал банківської системи на 1 січня 2015 р. зменшився на 23,14% через суттєве виведення регулятором банків, які мають банківську ліцензію протягом 2014 р. з вітчизняного ринку банківських послуг. Так, тимчасова адміністрація введена в 14 банках, а 22 банки перебувають у стадії ліквідації.

Таблиця 1

Ресурсна база банків України на початок 2008-2015 рр. [7]

№	Показник, млн. грн.	Станом на 1 січня							
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	Ресурсна база	599396	926086	880302	942088	1054280	1127192	1278095	1316852
1.1	Капітал	69578	119263	115175	137725	155487	169320	192599	148023
1.1.1	Статутний капітал	42873	82454	119189	145857	171865	175204	185239	180150
1.2	Зобов'язання банків	529818	806823	765127	804363	898793	957872	1085496	1168829
1.2.1	Кошти суб'єктів господарювання	111995	143928	115204	144038	186213	202550	234948	261372
1.2.1.1	Строкові кошти суб'єктів господарювання	54189	73352	50511	55276	74239	92786	104722	102527
1.2.2	Кошти фізичних осіб	163482	213219	210006	270733	306205	364003	433726	416371
1.2.2.1	Строкові кошти фізичних осіб	125625	175142	155201	206630	237438	289129	350779	319121

Зазначимо, що у період розгортання кризи 2008 р., Національний банк України збільшив мінімальний розмір регулятивного капіталу до 10 млн. євро, а за останніми

нововведеннями мінімальний розмір регулятивного капіталу банку, що отримав банківську ліцензію після 11 липня 2014 р., має становити 500 млн. грн. Водночас, мінімальний розмір регулятивного капіталу банку, що отримав банківську ліцензію до 11 липня 2014 р., має становити 120 млн. грн. – до 10 липня 2017 р., а також поступово зрости до 500 млн. грн. – з 11 липня 2024 р. [1].

Незважаючи на стабільне зростання портфеля зобов'язань як ресурсної бази діяльності банків в Україні на початок 2015 р., причинами вилучення строкового ресурсу з боку суб'єктів господарської діяльності в період 2007-2014 рр. є безпрецедентне поєднання політичної, фінансово-економічної та банківської криз, що зумовило виникнення фінансових труднощів, а також обмеженість доступу до кредитних ресурсів. Таким чином, підприємства змушені були вилучати власні депозити задля фінансування поточної діяльності. У свою чергу, вилучення строкових депозитів фізичними особами у 2014 р. відбувалось на фоні зниження реальних доходів населення за одночасного підвищення рівня інфляції, а також зростання недовіри до банківської системи [3].

Тому Національний банк України, спираючись на загальний розмір зобов'язань перед юридичними та фізичними особами зокрема [2, 6], визначив 8 системно важливих банків серед банків I групи (рис. 1):

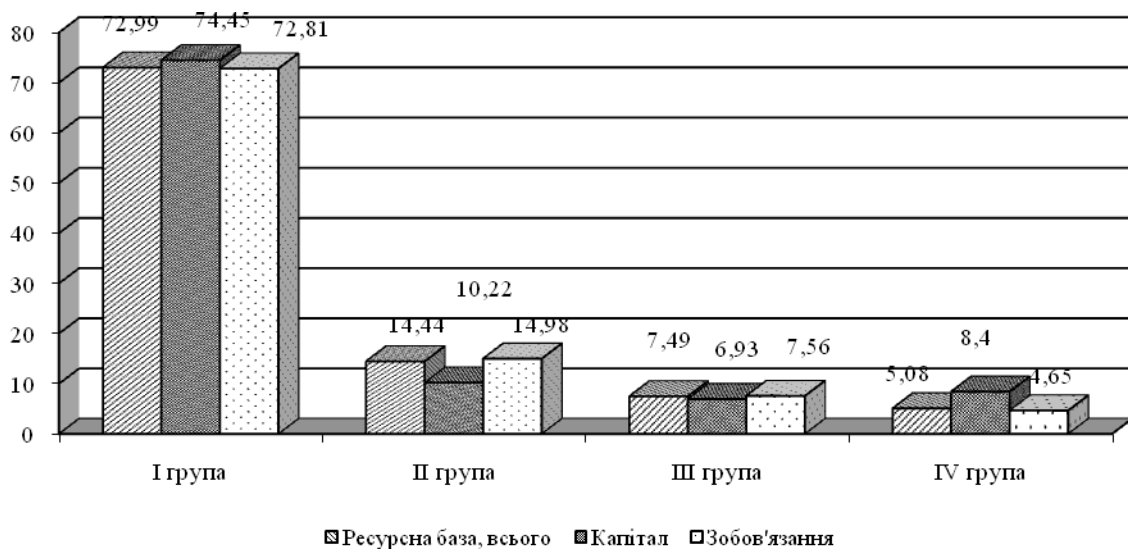

Рис. 1. Структура ресурсної бази банків України на 1 січня 2015 року, % [5]

Так, в умовах військового конфлікту на сході України та тимчасової окупації території АР Крим і м. Севастополя, на 1 січня 2015 р. ПАТ «Приватбанк» та АТ «Дельта Банк», державні банки АТ «Ощадбанк» і АТ «Укрексімбанк», а також банки з іноземним капіталом – АТ «Райффайзен Банк Аваль», ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «Промінвестбанк» і АТ «Сбербанк Росії» разом з іншими банками I групи акумулюють 72,99% усіх ресурсів банківської системи України [5, 6]. Зазначимо, що вперше виникнення кризи в Україні стало очевидним восени 2008 р. після погіршення низки економічних показників та повідомлень про фінансові проблеми більшості провідних банків країни, в т. ч. ПАТ «Промінвестбанк». Нині, в період 2013-2015 рр, за аналогічним сценарієм здійснюються регулярні спроби поширення так званої інсайдерської інформації про погіршення ліквідності та платоспроможності ПАТ «Приватбанк». При цьому банк, що має високий рівень надійності, може зіткнутися з сильним впливом негативних і малопередбачуваних факторів, які здатні привести до

його банкрутства, в той час як банк із задовільним рейтингом продовжить працювати, оскільки в результаті збігу обставин уникне негативного впливу таких факторів.

Окрім того, Національний банк України виділяє такі проблеми управління ресурсною базою банків в умовах кризи, як низький рівень капіталізації банків; недосконале регулювання операцій банків з пов'язаними особами; слабкий розвиток інституту відповідальності керівників банків, власників істотної участі та інших пов'язаних осіб за діяльність, що призводить до неплатоспроможності банків; присутність у вітчизняному банківському секторі фінансових установ, які є неплатоспроможними, а також здійснюють відмивання грошей та не дотримуються вимог банківського законодавства; а також відсутність скоординованої системи позасудової реструктуризації кредитів та сприяння добровільній реструктуризації валютних іпотечних кредитів [4, с. 8].

Очевидно, що в несприятливих умовах зовнішнього середовища діяльності банків в Україні виникає потреба власне у антикризовому управлінні ресурсами банку. Враховуючи неконтрольований характер зовнішніх чинників банківська установа повинна не лише диверсифікувати портфель власних та залучених фінансових ресурсів, а й проводити постійний моніторинг фінансового стану та фінансових результатів діяльності на предмет виявлення ймовірних та фактичних кризових явищ із одночасним здійсненням заходів нівелювання їх впливу.

Список літератури:

1. Постанова Правління Національного банку України «Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні» № 315 від 2 червня 2009 року. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0315500-09>
2. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок визначення системно важливих банків» від 25.12.2014 № 863. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=13264040>
3. Аналітичний огляд банківської системи України за 9 місяців 2014 року. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_3_kv_2014.pdf
4. Банківська система 2015: виклики та перспективи / Національний банк України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>
5. Дані фінансової звітності банків України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14369302>
6. Національний банк України затвердив методику визначення системно важливих банків. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=13264033
7. Основні показники діяльності банків України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798

Катерина НОВАЦЬКА

*студентка факультету фінансів та банківської справи
Київський національний торговельно-економічний університет*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Гордієнко Т.М.

РЕГУЛЮВАННЯ КРЕДИТНОГО РИНКУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Фінансова стійкість кредитного ринку є основою економічної безпеки країни, і криза в галузі кредитування може призвести до дестабілізації всієї національної економіки. Розвинений банківський кредитний ринок, який ефективно управляється з